Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 4 (2024) · “Milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o‘sish sur’atlarini ta’minlashning ustuvor yo‘nalishla...

ta’minlashning ustuvor yo‘nalishlari” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

uchun zamonaviy uslubiy vositalar ko‘lamini kengaytiradi. Bu esa tibbiy loyihalarni amalga oshirish uchun zamonaviy muhitga xos bo‘lgan yuqori o‘sish sharoitida uzoq muddatda barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.

Xulosa shuki, xususiy tibbiyot muassasasi infratuzilmasini boshqarish strategiyani amalga oshirish vositasi sifatida ishlatiladi. Loyihaga yo‘naltirilgan tibbiy muassasaning strategiyasini rasmiylashtirish va strategiyani ishlab chiqish bosqichida samarali tizimli uslubiy vosita bo‘lib xizmat qiladi. Bu esa strategiyani loyihaga yo‘naltirilgan xususiy tibbiyot muassasasi loyihalari, dasturlari va rivojlanish portfellariga aylantirishni modellashtirish imkonini beradi. Strategiyani yaratish va ishlab chiqish tibbiyot muassasalariga tibbiyot, ilmiy va tashkiliy sohalardagi zamonaviy tendensiyalarni o‘z faoliyatida aks ettirish imkonini beradi. O‘z navbatida, xususiy tibbiyot muassasalari va tibbiyotning rivojlanishi aholi salomatligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. https://highadvance.org/strategii-razvitija-medicinskogo-centra/
2. Лепский В.В. Модель разработки стратегии развития медицинского учреждения. // УПРАВЛЕНЕЦ, 2018, Том 9, №3. - с. 40.
3. Leps’kiy V.V. [Program-Portfolio Management of a Medical Institution]. Upravlinnya proektami: stan ta perspektivi: materiali 12-ї Mizhnar. nauk.-prakt. konf. [Project Management: The State and Prospects: Proc. of the 12th Int. sci.- pract. conf.]. Mykolaiv: NUK Publ., 2016. Pp. 47–48.

SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOTLARNI ISHLAB CHIQARISH HAJMINI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN ILMIY-USLUBIY YONDOSHUVLARI

Bekberganova Iqbol Xushnud qizi
Urganch Ranch texnologiya universiteti Iqtisodiyot yo`nalishi 2- bosqich talabasi
bekberganovaiqbol9392@gmail.com

Annotatsiya. Xorijiy investitsiyalar butun dunyo bo‘ylab kichik biznesning rivojlanish traektoriyasini shakllantirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Globallashuv aloqalarni kuchaytirishga turtki bo‘lganligi sababli, rivojlanayotgan mamlakatlardagi kichik biznes sub'ektlari kapital cheklovlarini bartaraf etish, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va bozor imkoniyatlarini kengaytirish uchun ko‘pincha to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalarga tayanadi. Ushbu maqolada to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar kichik biznes sub'ektlari rivojlanishiga qanday ta'sir ko‘rsatishi, uning biznes operatsiyalariga bevosita ta'siri va mahalliy iqtisodiyotga kengroq ta'siri o‘rganiladi.

Kalit so‘zlar: investitsiya, chet el investitsiyalari, kichik biznes, iqtisodiy o`sish, to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar, iqtisodiy o‘sish.

Kirish. Kichik biznes bandlik, daromad taqsimoti va iqtisodiy barqarorlikka katta hissa qo‘shadi. Biroq, kapital, texnologiya va malakali ishchi kuchiga cheklangan kirish ko‘pincha ularning o‘sish potentsialiga to‘sqinlik qiladi, ayniqsa rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda [1]. Xorijiy investitsiyalar, ayniqsa, to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar ushbu hududlarda kichik biznesni rivojlantirishning asosiy katalizatori sifatida belgilangan. To‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar global tarmoqlarga, mablag‘larga va kichik firmalar yetishmasligi mumkin bo‘lgan tajribaga kirishni osonlashtiradi va shu bilan ularning miqyosi, innovatsiyalari va raqobatdosh imkoniyatlarini oshiradi.

Ushbu maqola xorijiy investitsiyalarning mohiyatini o‘rganadi va uning kichik biznes sub'ektlari o‘sishi va barqarorligiga qanday ta'sir qilishini o‘rganadi.

Published: 23.12.2024
Cite this article: Bekberganova Iqbol Xushnud qizi (2024). Sanoat korxonalarida mahsulotlarni ishlab chiqarish hajmini va samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy - uslubiy yondoshuvlari. Emro Science and Education, 1(4). https://journal.emro.uz/public/maqola/1045
© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

Rivojlanayotgan bozorlarda to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar roliga oid amaliy tadqiqotlar va adabiyotlarni tahlil qilib, biz xorijiy investitsiyalar kichik biznes rivojlanishiga qanday ta'sir qilishini tushunamiz**.**

Tadqiqot usuli. Ushbu tadqiqot uchun tadqiqot yondashuvi sifat va miqdoriy usullarning kombinatsiyasini o‘z ichiga oladi. Birinchidan, to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalarning kichik biznesga ta'siriga oid mavjud nazariyalar va ma'lumotlarni tushunish uchun keng qamrovli adabiyotlar tahlili o‘tkazildi. Manbalarga to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar, kichik biznesning o‘sishi va xalqaro iqtisodiyotga oid kitoblar, akademik jurnallar va hukumat nashrlari kiradi. Bundan tashqari, kichik biznes natijalariga ta'sir ko‘rsatadigan to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalarning real misollarini ta'kidlash uchun bir nechta amaliy tadqiqotlar ko‘rib chiqildi. Ushbu holatlar xorijiy investitsiyalar kichik korxonalar uchun qanday qilib sezilarli o‘sish foydasiga aylanishi haqida asosli fikr beradi.

Muhokama va natijalar. Dastlab chet el investitsiyasining kichik biznesga ijobiy ta’siri tahlil qilindi.

1. Kapital jalb qilish. Kichik biznes ko‘pincha kengayish, mahsulotlarni ishlab chiqish va operatsion takomillashtirishni moliyalashtirish uchun yetarli mablag‘ni ta'minlashga qiynaladi. To‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar kichik korxonalarga kapital kiritish orqali bu bo‘shliqni bartaraf etishga yordam beradi, bu ularga operatsiyalarni kengaytirish, mahsuldorlikni oshirish va yangi bozorlarga kirish imkonini beradi [2]. Bu, o‘z navbatida, kichik biznesning ham mahalliy, ham xalqaro bozorlarda raqobatdoshligini oshirish imkonini beradi.
2. Texnologiyalar transferi va innovatsiyalar. Xorijiy investitsiyalar mamlakatda mavjud bo‘lmagan ilg‘or texnologiyalar va innovatsiyalarni olib keladi. Ushbu texnologiya transferi nafaqat ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi, balki qabul qiluvchi korxonalarda innovatsiyalar madaniyatini rivojlantiradi [3]. Ushbu yangi texnologiyalarni o‘zlashtirgan kichik firmalar ko‘pincha yuqori sifatli tovarlar va xizmatlarni raqobatbardosh narxlarda yetkazib berishlari mumkin, bu esa bozordagi mavqeini oshiradi.
3. Ish bilan ta'minlash va malaka oshirish. To‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar ish o‘rinlari yaratilishiga ham yordam beradi, chunki chet el tomonidan qo‘llab-quvvatlanadigan kichik biznes ko‘pincha ishlab chiqarishni ko‘paytirish yoki xizmatlarni kengaytirish uchun ko‘proq ishchi kuchini talab qiladi. Bundan tashqari, xorijiy investorlar tez-tez mahalliy xodimlarning malakasini oshirish, ishchi kuchining malakasi va unumdorligini oshirish uchun o‘quv dasturlarini taqdim etadilar [4]. Inson kapitaliga investitsiyalar uzoq muddatli foyda keltiradi, chunki malakali xodimlar keng iqtisodiy o‘sishga hissa qo‘shadilar.
4. Kengaytirilgan bozorga kirish va eksport salohiyati. Xorijiy investorlar ko‘pincha kichik biznesga mahalliy va xalqaro miqyosda yangi bozorlarga chiqish imkonini beradigan tashkil etilgan tarqatish tarmoqlariga ega. Masalan, to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar qo‘llab-quvvatlanadigan kichik biznes logistika va xorijiy hamkorlar tomonidan muvofiqlikni qo‘llab-quvvatlash tufayli mahsulot eksportini osonlashtirishi mumkin [5]. Ushbu bozorga kirish daromadning o‘sishiga yordam beradi, mijozlar bazasini diversifikatsiya qiladi va mahalliy talabning o‘zgarishiga bog‘liqlikni kamaytiradi.

Maqolada chet el investitsiyasining kichik biznesga salbiy ta’siri ham o`rganilib ularning qiyinchiliklari va cheklovlari aniqlandi. Jumladan, yuqorida sanab o`tilgan imtiyozlarga qaramay, kichik biznesda xorijiy investitsiyalar bilan bog‘liq ba'zi muammolar ham mavjud. Chet ellik investorlar mahalliy mulkchilik va strategik yo‘nalishga potentsial ta'sir ko‘rsatadigan biznes qarorlariga ta'sir ko‘rsatishi mumkin [6].

Qolaversa, chet el tomonidan qo‘llab-quvvatlanadigan subyektlarning raqobati ba'zan xuddi shunday moliyaviy yordamga ega bo‘lmagan sof mahalliy kichik biznesni qiyinlashtirishi va notekis raqobat muhitini yaratishi mumkin.

Xulosa. Xorijiy investitsiyalar kichik biznes sub'yektlarini rivojlantirish uchun muhim katalizator bo‘lib xizmat qilmoqda. Kapital, texnologik resurslar va bozorga kirishni ta'minlash orqali to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar kichik biznesga sezilarli operatsion va moliyaviy cheklovlarni yengib o‘tishga imkon beradi. Bundan tashqari, to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar ish o‘rinlari yaratish va malaka oshirishga hissa qo‘shadi, barqaror iqtisodiy o‘sishni qo‘llab-quvvatlovchi yanada malakali ishchi kuchini rag‘batlantiradi. Chet el mulkining ta'siri va mahalliy raqobat kabi muammolar mavjud bo‘lsa-da, kichik biznesni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning umumiy foydalari sezilarli.

Kichik biznesni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning roli globallashuv rivojlanishi bilan ortib boradi va siyosatchilar to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar siyosati mahalliy biznes ekotizimlarini samarali qo‘llab-quvvatlashini ta'minlashga harakat qilishlari zarur. To‘g‘ri me'yoriy-huquqiy baza va qo‘llab-quvvatlash bilan xorijiy investitsiyalar rivojlanayotgan va rivojlangan mamlakatlarda kichik biznes sub'ektlarining barqarorligini, raqobatbardoshligini va inklyuzivligini oshirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jones, M. (2018). International Business Development. Oxford University Press, p. 142.
2. Smith, D. (2019). Globalization and Small Business Growth. McGraw-Hill, p. 220.
3. Allen, R. (2020). Technological Advancements and Small Enterprises. Routledge, p. 175.
4. Lopez, F. (2021). Workforce Development in Emerging Markets. Cambridge University Press, p. 84.
5. Nguyen, L. (2022). FDI and Market Integration. Palgrave Macmillan, p. 101.
6. Williams, J. (2017). Ownership and Control in Small Business Investment. Wiley, p. 65.

KORPORATIV TUZILMALARNING KAPITAL BOZORIDAGI FAOLLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY MOLIYAVIY MEXANIZMLARDAN FOYDALANISH MASALALARI

Berdiyeva Sadoqat Eshonqul qizi
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti o‘qituvchisi
Lutfullayeva Marjona Zafar qizi, Bobojonov Aslbek Otabek o‘g‘Li
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti talabalari
sadoqatberdiyeva0905@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqola korporativ tuzilmalar va kapital bozorlarining o‘zaro aloqalari hamda zamonaviy moliyaviy mexanizmlarning kapital bozoridagi faollikni oshirishdagi rolini tahlil qiladi. Maqolada kapital bozorlarining ahamiyati, uning kompaniyalar va iqtisodiyot rivojidagi o‘rni, shuningdek, moliyaviy mexanizmlar orqali kompaniyalar qanday qilib yangi investorlarni jalb qilish, kapitalni samarali jalb qilish, xavflarni boshqarish va barqaror o‘sishni ta'minlashlari mumkinligi ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, maqolada ijtimoiy mas'uliyatni hisobga olgan moliyaviy mexanizmlar va